

„... у алтаря открое тайну,
Что все на свете не случайно,
и смерть для жизни не конец”
Юрий Шевчук, „Январским вечером храним”

Имиграцията това, имиграцията онова, на това ни научи, на друго, на трето, казваме ние, от другата страна. Споменаваме основно дребните неща – марката кола, която караме, количеството стаи на ипотекираната до дупка къщурка с два клена отпред, училищата на дечицата, които вече не помнят езика, който може и да им е майчин, но не е роден, техните успехи в катеренето по общоприетите стълбици. И си мълчим, ама здраво си мълчим за важните уроци. А сме си отворили устите да речем това, което знаем за живота и смъртта, а са ни изяли с парцалките. Но какво пък...

Значи, когато поредният културен имигрант започне да ви разправя как той/тя (пуста политкоректност!) ТАМ е бил ЕДИ-КАКВО СИ, а тук сред тези игнорамуси не може да си намери мястото, изключете си слуховия апарат. Спокойно го изключете. Онзи, който събеседникът ви е бил там, е отдавна умрял. Този, който е пред вас, не е толкова умен. Ако беше, отдавна да е наясно, че ТУК има същите кръгове, кръжеци и литературни салони. Само че – освен ако не е бил звезда от всемирна величина, а такъв не е бил, иначе няма да седи да ви говори глупости – той е с тридесет до четиридесет години назад в маратона за място на тези Олимпи. Или едно и половина поколения. Никакви романтични въздишки по прахоляка от старата завеса на Большой Театр няма да го приближат достатъчно до тукашните кулиси. Вас също. Прекръстете се тайно и бягайте далеч от покойника.

Значи, имигрантите, които се мятат между ТАМ и ТУК, всъщност са призраци. Те не живеят нито ТАМ, нито ТУК. ТАМ не ги е пуснало или те не могат да го пуснат да си живее своя си живот, а ТУК те не искат да могат да си намерят място. Багажът от едното място пречи на другото. Така и призраците не са наясно защо стенат – дали да плашат останалите в ТАМ, или да събуждат съжаление в преместилите се ТУК. Затова са ако не безплътни, то са почти такива, държащи душата в зъбите през цялото време. Сигурно ще ви дожалее за тях, но това е техен личен избор. Има и мазохистични привидения.

Значи, има такива имигранти, които никога не се обръщат назад. Не пишат писма, не поддържат контакти доколкото могат. Те не са дървета без корени, те са просто умрели за ТАМ и преродили се за ТУК. Това са практически други хора, дори ако си спомняте как заедно сте горили мравки с лупа в трети клас. Дали са за завиждане – зависи от човека, как е преминал етапа на прераждането си, дали при инкубацията е била повече донесената обида, недоволство, стръв, или просто новото е изличило старото в матрицата.

Значи, има и такива, които живеят щастливо и ТАМ, и ТУК, но те не са имигранти. Те са хора, които живеят на две географски различни места. Ако един врачанин отиде да живее във Варна, никой не

казва, че е емигрирал. Каква е разликата между Калофер и Калифорнийския Залив тогава – само разстояние, малко езикови похвати и май това е. Но и в средата на Смолян ще те гледат странно за бараболя, хайде компирът напоследък стана известен. Затова тези щастливите хора ги изключваме от списъка с разглежданите видове имигранти.

Значи, от горното следва, че живот след смъртта има и той си съществува в някаква паралелна реалност. Нещо като писмото в старата енциклопедия. Нали се казва, „да получиш от умрял писмо“, е, това е! Живееш си определено количество години и уж знаеш всичко за роднини и приятели, когато едни ден ти трябват два дебели тома за подпиране на новия перваз докато изсъхне лепилото, пък точно този става по височина. Томът залепва на едно местенце, опитваш се да го издърпаш, а той се плъосва на пода и от него изскача един плик с две снимки и писмо. Снимките са от преди да се родиш, писмото от след това. Сядаш, слагаш новичките, малко употребявани очила за далекогледство и четеш. Прас, пада на пода томчето, но вече никой не му обръща внимание. ПРАС, падат и се разпадат десетилетия от трупани семейни легенди. В писмото пише, че Здравка знае. Въпросът е, че баба Здравка е покойница от десетилетие. Но тя някъде е оставила една връзка писма. Следва трескаво ровене по стари кутии от обуца. Следва още по-трескаво сверяване на дати, събития и коментари в полето, вадене на албуми и документи. Освен баба Здравка, проговарят три учинайки, един кум и две съседки. Сред цялото това великолепиe на вратата се звъни, отвън стоят двама албанци и на някакъв старинен български, примесен със сносен модерен руски се опитват да ти обяснят, че са ти роднини. Ти се отбиваш, че никой, ама никой от родата не е ходил в Албания дори преди Втората Световна. Гарантирано! Те вадят същия портрет като този, който виси в гостната и казват, да, преди Втората не са идвали, и даже преди Първата не са идвали, ама прапрадядо (на портрета, отзад име и фамилия) се съгласил щерка му (име и фамилия, с дата и място на раждане) да се ожени за албанец, годината била 1905, тя се преместила и никога повече не се видели, макар понякога да си писали. Вадиш скришом домашната библия, която на никого никога не е била показвана и сверяваш. Роднини сте.

Значи, от горното следва, че паралелните реалности се пресичат. Понякога еднократно, като телефонен разговор, чиито участници никога не вдигат повече слушалката. Като еднократна визита от някой, който случайно е на конференция наблизко и въпреки че сте си обещали да поддържате връзка, това така и не става. Но за подобни неща няма нужда от имиграция, достатъчно е да живеете през една улица. Понякога паралелните реалности остават скрепени, може би не интимно свързани, но някъде в ъгълчето на живота се плацика едно добронамерено, дружелюбно присъствие, което веднъж годишно ти праща депеша, че кланът се събира и мястото на срещата е там и там в толкова и толкова. Тогава се радвате отново, че онази дядова история за дошлите от Франция прадеди, която цялата рода дружно е приемала за романтична измислица (за да не обижда възрастния човек с думата „лъжа“) е всъщност голата истина, ама кой да му вярва, преди ерата на световната паяжина да оплете всички ни и да я извади наяве след повече от век.

Всъщност, виртуалната мрежа е коварно място, също като живота си има правила. Най-смешното е, че каквото и да си мислят децата ни, правилата са същите и на двете места. Това е така, защото

и хората са си същите, с характерите, пристрастията, нелюбовите. Но скоростта на обмен на информацията е друга, и увеличителното стъкло на критиката е многократно по-голямо. А и Мрежата може би не е злопаметна, но помни дълго и лесно си намира липсващите части от цялото. Една случайна думичка, една случайна фразичка – а се залепя доживотно. Всъщност, вече установихме, че смъртта е относително понятие. Значи, и „доживотно“ е относително понятие. И това, което остава, е виртуално, остава едно име и неговото съдържание, ръкопис, така да се каже. Ние всички оставаме като книгите в библиотеката, някои – четени и препрочитани, някои в трети резервен фонд. Само че за разлика от книжните глави, тези в живота не са последователни, а паралелни. Някои – късички, от вдъхновен старт до прекъсване чрез фризиране на ника, някои продължават и след като ни отформатира Онази с Косата. Умирането всъщност не е страшно. Както и фризирането. Винаги има паралелна реалност. Рекъл го е Булгаков: „Ръкописите не горят.“